

MODUŁ 6: Narzędzia internetowe wspierające Twoją pracę

1. CEL I ZAŁOŻENIA EDUKACYJNE

1.1. CEL MODUŁU

Celem tego modułu jest dostarczenie informacji na temat dostępnych narzędzi internetowych, takich jak platformy, aplikacje lub rozszerzenia internetowe, tak aby po zapoznaniu się z nimi można było wybrać odpowiednie narzędzie, które pomoże przeanalizować otrzymywane informacje i wzmocnić umiejętności krytycznego myślenia. Moduł obejmuje również dostępne kursy online w formie gier, które pomogą ci rozwinąć umiejętność rozpoznawania dezinformacji i fałszywych wiadomości.

1.2. ZAŁOŻENIA EDUKACYJNE

Pod koniec tego modułu będziesz w stanie:

- o rozróżnić rodzaje narzędzi internetowych,
- o zdecydować, które narzędzie wybrać do analizy informacji znalezionych w Internecie,
- o korzystać z wybranego narzędzia,
- o uodpornić się na techniki manipulacji stosowane przez niektóre media informacyjne.

2. TREŚĆ NAUCZANIA

2.1. DOSTĘPNE NARZĘDZIA INTERNETOWE DO WERYFIKACJI INFORMACJI

Fake newsy to problem, który dotyka cały świat. Dezinformacja, której głównym celem jest wprowadzenie odbiorcy w błąd, wywołanie niepewności i chaosu, ma niesamowitą siłę i wpływ na decyzje społeczeństwa w życiu codziennym i na każdym poziomie. Coraz więcej osób zdaje sobie sprawę z istnienia dezinformacji, ale problemem jest to, że dezinformacja jest prawie niemożliwa do opanowania. Dezinformacja może rozprzestrzeniać się z prędkością światła. Czy istnieje zatem rozwiązanie tego problemu?

Narzędzia ułatwiające rozróżnianie i weryfikowanie otrzymywanych informacji mogą pomóc.

W tym module znajdziesz informacje o dostępnych bezpłatnych narzędziach internetowych, platformach i aplikacjach, które pomogą Ci odróżnić dezinformację od fałszywych wiadomości.

Ostatnio powstaje coraz więcej narzędzi do weryfikacji fałszywych wiadomości.

Jednakże nie powstało jeszcze żadne narzędzie, które bezbłędnie odróżniałoby prawdę od fałszu. Niemniej jednak wiele z tych narzędzi dostępnych online jest w stanie pomóc w weryfikacji otrzymywanych informacji. Jeśli chodzi o wybór odpowiedniego narzędzia, będzie to zależeć od rodzaju otrzymanej informacji; czy jest to **zdjęcie**, **film**, czy może **artykuł** na portalu?

2.2. PLATFORMY INTERNETOWE I APLIKACJE DO SPRAWDZANIA FAKTÓW

2.2.1. AdblockPlus

AdblockPlus, aplikacja i rozszerzenie przeglądarki zaprojektowane do blokowania złośliwych reklam, ale także do blokowania stron, które rozpowszechniają dezinformację. Narzędzie powstało w 2011 roku, jest typu open source i jest darmowe.

Możesz dostosować ustawienia domyślne, aby nawet reklamy "wybielone" przez narzędzie, tj. te, które spełniają standardy akceptowalnych reklam, nie były wyświetlane. To ustawienie zapewnia, że dezinformacja, która jest rozpowszechniana za pośrednictwem reklam, jest zwalczana, a pliki cookie i trackery nie mogą monitorować przeglądanych stron internetowych.

Za pomocą tego narzędzia można blokować reklamy w YouTube, reklamy na Facebooku, banery, wyskakujące okienka i wszelkie inne irytujące reklamy.

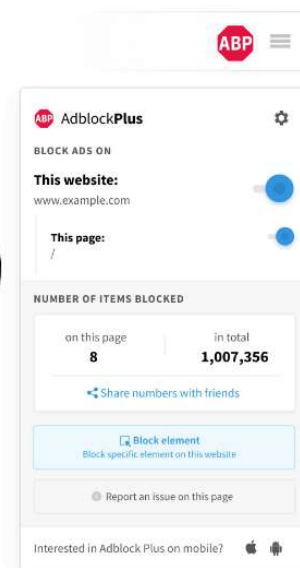
Surfuj po Internecie bez irytujących reklam

- ✓ Korzystaj z czystszej i szybszej Internetu i blokuj irytujące reklamy
- ✓ Dopuszczalne reklamy są domyślnie dozwolone w celu obsługi witryn internetowych ([dowiedz się więcej](#))^{1,1}
- ✓ Adblock Plus jest darmowy i open source (GPLv3+)

Klikając poniższy przycisk, wyrażasz zgodę na nasze [Warunki użytkowania](#).

[Pobierz Adblock Plus na inną przeglądarkę](#)

Obraz 1.

Źródło: <https://adblockplus.org/en/>

2.2.2. Factual

Jest to aplikacja mobilna i rozszerzenie przeglądarki, które codziennie weryfikuje ponad 10 000 artykułów informacyjnych pod kątem ich wiarygodności. Wśród tego narzędzia znajdziemy aż pięć produktów, pozwalających na otrzymywanie najbardziej wiarygodnych informacji. Są to:

newsletter, strona internetowa, aplikacja mobilna (iOS, Android), rozszerzenia Chrome, strona [IsThisCredible.com](#) - jeśli znalazłeś artykuł, który nie wydaje Ci się wiarygodny, tutaj możesz go ocenić i zweryfikować, a także znaleźć wiarygodne informacje na dowolny temat.

Factual jest zasilany przez algorytm, który ocenia zawartość w skali od 0 do 100%. Ocena koncentruje się na czterech wskaźnikach, a mianowicie:

- *źródła: jak obszerne i zróżnicowane są, czy są pierwotne czy wtórne, czy się powtarzają, czy są zróżnicowane politycznie, ile i jak długie są cytaty?*
- *ton: na ile jest neutralny, czy autor stara się przekazać informacje, czy je pobudza?*
- *wiedza na dany temat: czy autor pisał już wcześniej na ten temat, jak ocenia poprzednie artykuły?*
- *reputacja strony: jaka jest średnia historyczna strony?*

Ocena jest interpretowana jako prawdopodobieństwo, że artykuł jest wiarygodny. Artykuł z oceną powyżej 75% jest uważany za informacyjny, podczas gdy artykuł z oceną poniżej 50% jest uważany za mniej wiarygodny.

Obraz 2.

Źródło: <https://www.isthiscredible.com/?url=https://www.reuters.com/world/africa/lesothos-new-party-set-election-win-early-results-show-2022-10-09/>

2.2.3. "Biała Lista" Witryn (Website Whitelist)

Jest to rozszerzenie przeglądarki, które zezwala tylko na żądania do stron, które użytkownik uważa za godne zaufania. Żądania do niezauważanych witryn są blokowane poprzez ocenę domeny w celu sprawdzenia, czy znajduje się ona na "białej liście". Jeśli żądana witryna nie zostanie znaleziona, żądanie jest automatycznie blokowane przed jego rozpoczęciem.

Dzięki temu rozszerzeniu uchronisz się przed złymi stronami przekierowanymi przez hakerów i rozprzestrzenianiem się złośliwego oprogramowania.

Website Whitelist

Featured

★★★★★ 11 ⓘ | Productivity | 673 users

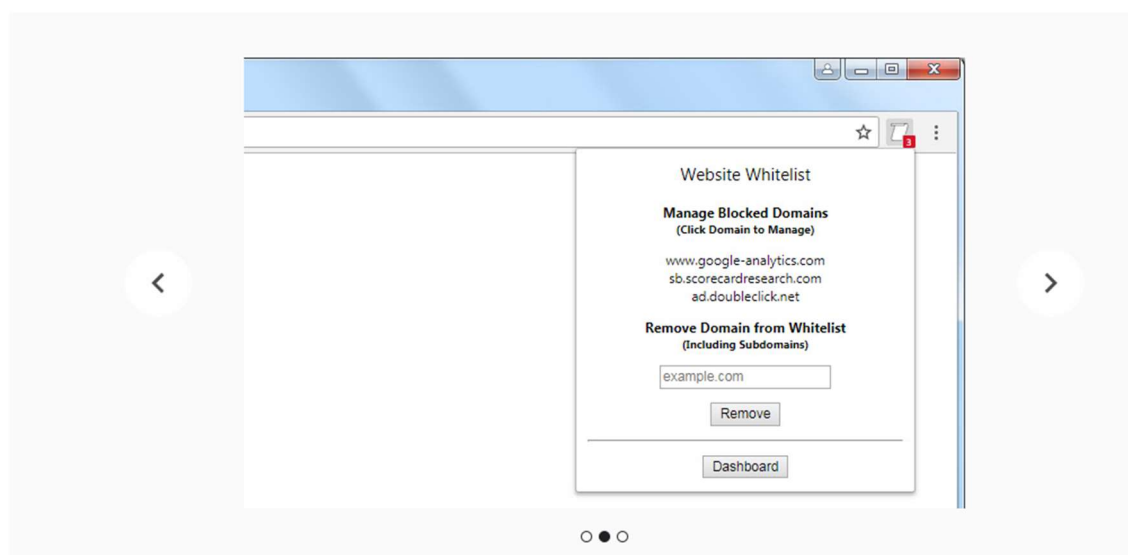
Overview

Privacy practices

Reviews

Support

Related

Obraz 3.

Źródło: <https://chrome.google.com/webstore/detail/website-whitelist/bmlipnlhfpigmafjlnnmdkljdjmebahnm?hl=en>

2.2.4. “Biała lista” Domen (Domain Whitelist)

Blokada reklam, która zezwala na żądania z określonej listy domen. Blokuje wszystkie żądania stron internetowych, więc jeśli chcesz zobaczyć konkretną witrynę, musisz zezwolić na to w wyskakującym okienku. Jest to najmniejszy na świecie interaktywny bloker reklam, jego kod źródłowy zajmuje tylko 5 kB.

Domain whitelist

Featured

★★★★★ 3 ⓘ | Productivity | 127 users

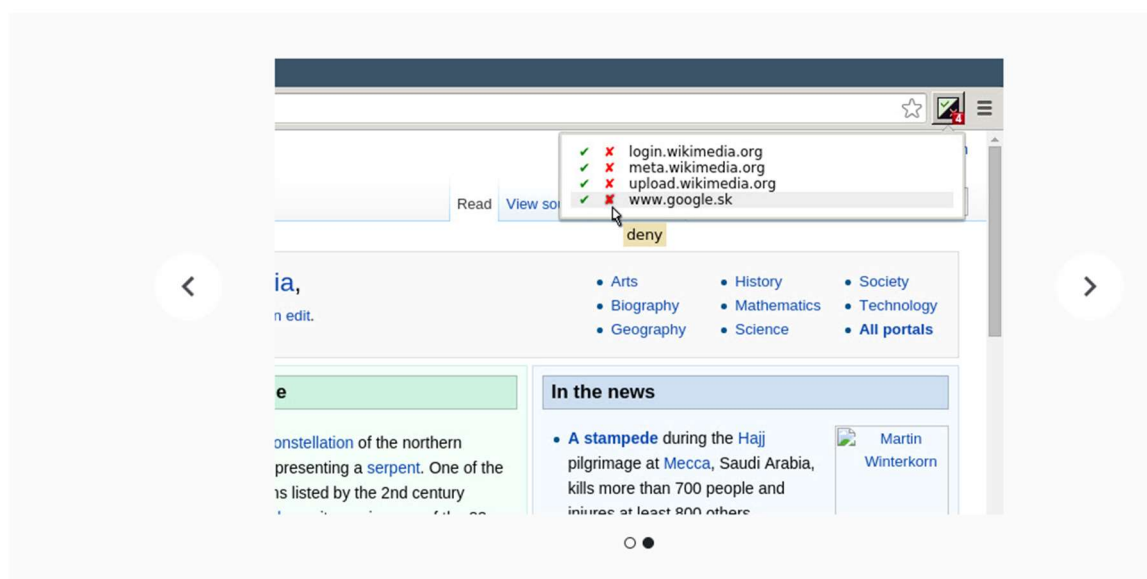
Overview

Privacy practices

Reviews

Support

Related

Obraz 4.

Źródło: <https://chrome.google.com/webstore/detail/domain-whitelist/pdfmaijcdceohdpbclfdidiobpfpdkda?hl=en>

2.2.5. Logically

Jest to rozszerzenie przeglądarki i aplikacja mobilna, za pomocą której można weryfikować fakty i obrazy. Posiada funkcję automatycznego asystenta wyszukiwania, ale opiera się również na ludzkich weryfikatorach faktów. Narzędzie monitoruje w czasie rzeczywistym ponad milion domen i platform mediów społecznościowych. Wykorzystuje zebrane dane do oceny prawdziwości informacji pojawiających się w sieci.

Follow Logically fact-checking on social media

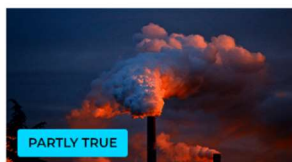

Latest fact-checks

10/10/2022

BBC journalist Jeremy Bowen pretended to be under attack while reporting on Russian-Ukraine war.

07/10/2022

China produced more CO2 equivalent emissions than the entire western hemisphere in 2021.

07/10/2022

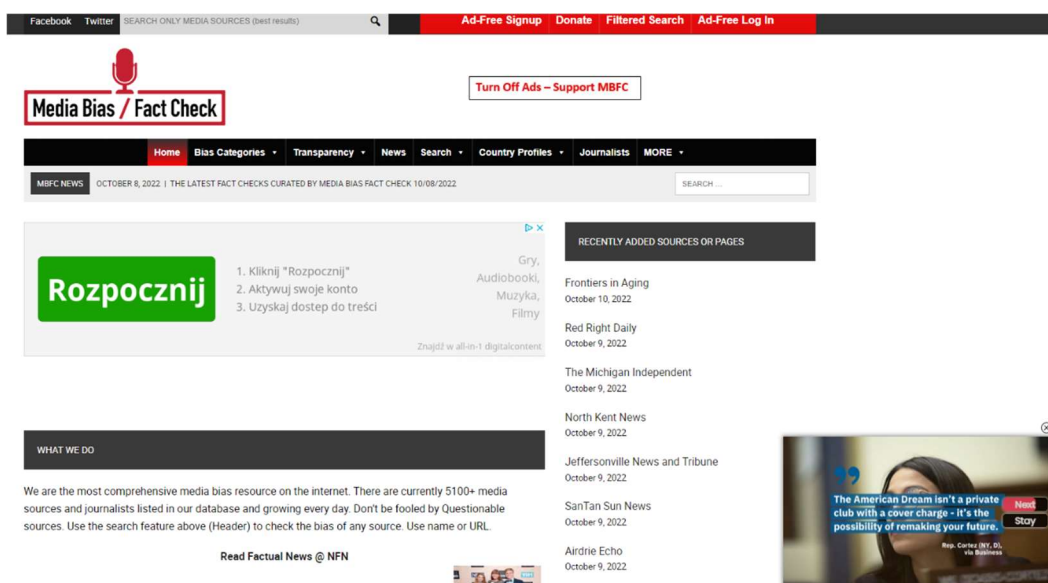
Qatar FIFA World Cup 2022 has released an infographic listing restriction on alcohol, loud music, and profanity.

Obraz 5.

Źródło <https://www.logically.ai/fact-check>

2.2.6. Ocena MediaBias

Jest to platforma, za pomocą której można zidentyfikować wątpliwe źródła wiadomości i te, które wydają się być spiskowe. Platforma ma w swojej bazie danych ponad 5 000 źródeł medialnych i dziennikarskich, a liczba ta rośnie każdego dnia. Możesz sprawdzić źródło, wpisując nazwę lub adres strony internetowej.

Obraz

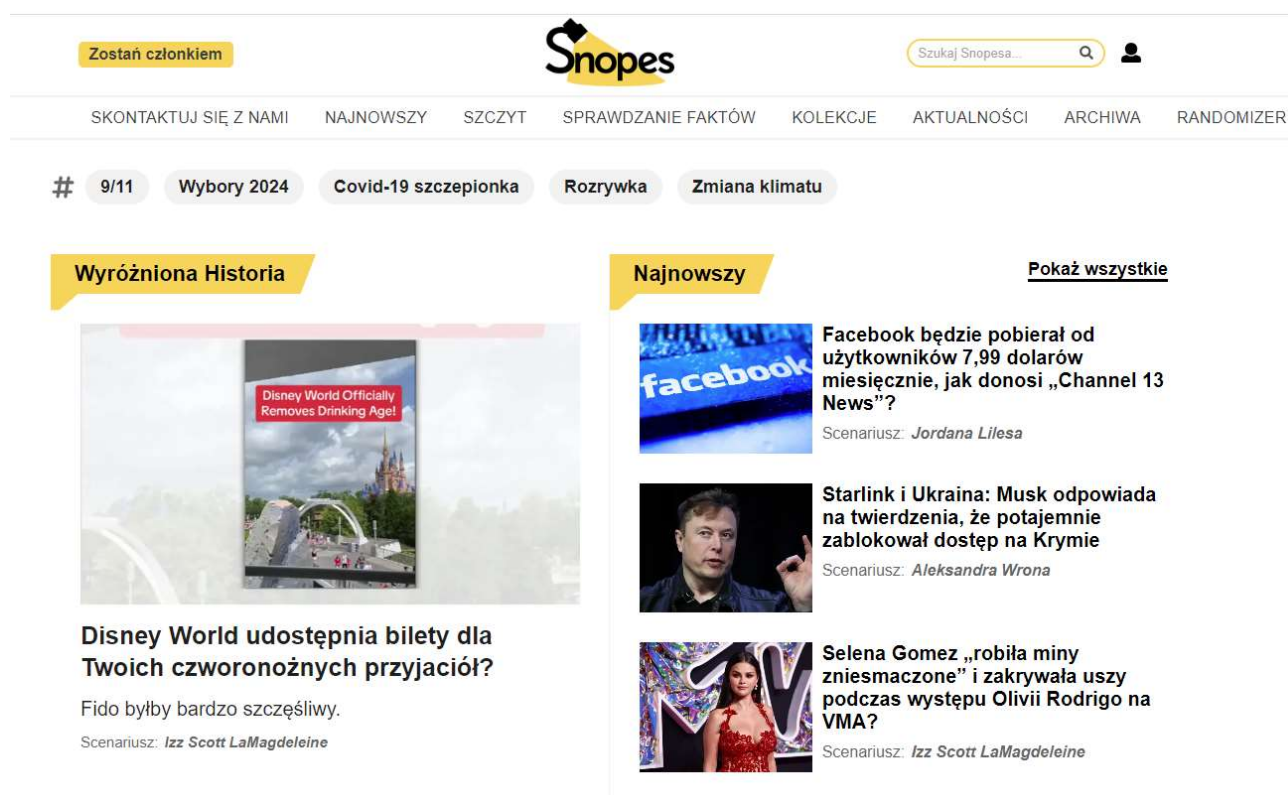
6.

Źródło: <https://mediabiasfactcheck.com/>

2.2.7. Snopes

Strona została założona w 1994 roku, badając miejskie legendy, mistyfikacje i folklor. Obecnie jest to najstarsza i największa platforma weryfikująca informacje. Analiza informacji opiera się na dowodach, z linkami do źródeł, dzięki czemu można samodzielnie wyszukiwać informacje i rozwijać krytyczne myślenie, formułując własną opinię na dany temat.

Snopes ocenia artykuły za pomocą oznaczeń takich jak: Prawda, Miks, W większości Fałsz, Fałsz, Niepotwierdzone, Nieaktualne, Poprawnie przypisane, Błędnie przypisane, Skan i Legenda.

Obraz 7.

Źródło: <https://www.snopes.com/>

2.2.8. FactCheck.org

Jest to strona poświęcona głównie amerykańskiej polityce. Dziennikarze weryfikujący materiały skupiają się na wypowiedziach polityków.

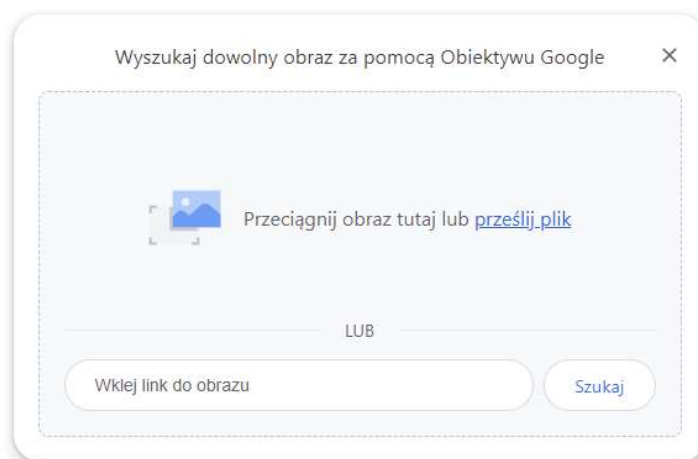
Obraz 8.

Źródło: <https://www.factcheck.org/>

2.3. NARZĘDZIA INTERNETOWE DO WERYFIKACJI FILMÓW I ZDJĘĆ

2.3.1. Odwrotne wyszukiwanie obrazów w Google

Jest to prawdopodobnie najbardziej znane narzędzie do weryfikacji stron internetowych pod kątem obrazów podobnych do tego, który Cię interesuje. Daje ono możliwość sprawdzenia oryginalnego źródła obrazu, a także tego, czy został on wcześniej wykorzystany w innym kontekście, np. w innym artykule. Narzędzie jest bardzo intuicyjne, więc naprawdę każdy może z niego korzystać. Obraz można wyszukać, przesyłając go z komputera lub wpisując jego adres. Na stronie Google Reverse Image Search znajduje się również zakładka pomocy z informacjami, jak krok po kroku rozpocząć korzystanie z narzędzia.

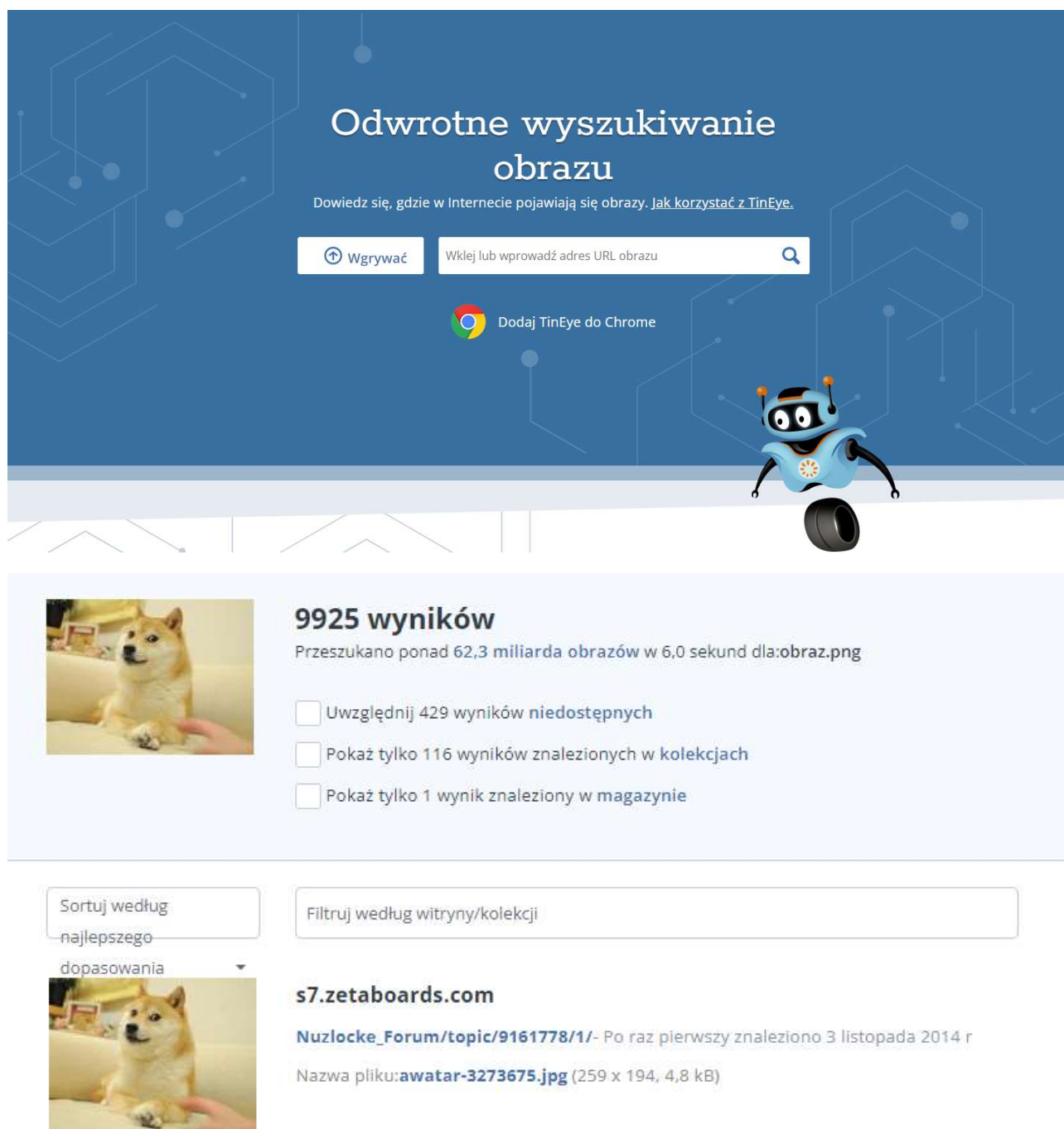

Obraz 9.

Źródło: <https://www.google.com/imghp?hl=pl>

2.3.2. TinEye

Narzędzie to działa podobnie do Odwrotnego wyszukiwania obrazów w Google. Obraz można wyszukać, przesyłając go z komputera lub wpisując adres URL. TinEye ma w swoim katalogu ponad 56,4 miliarda obrazów. Warto zauważyć, że korzystając z tego narzędzia, obraz nie jest zapisywany ani indeksowany - wyszukiwanie jest prywatne i bezpieczne. Ponadto narzędzie posiada opcję sortowania wyników, która ułatwia porównanie zweryfikowanego obrazu z tymi wyświetlanymi w wynikach wyszukiwania.

Obraz 10.

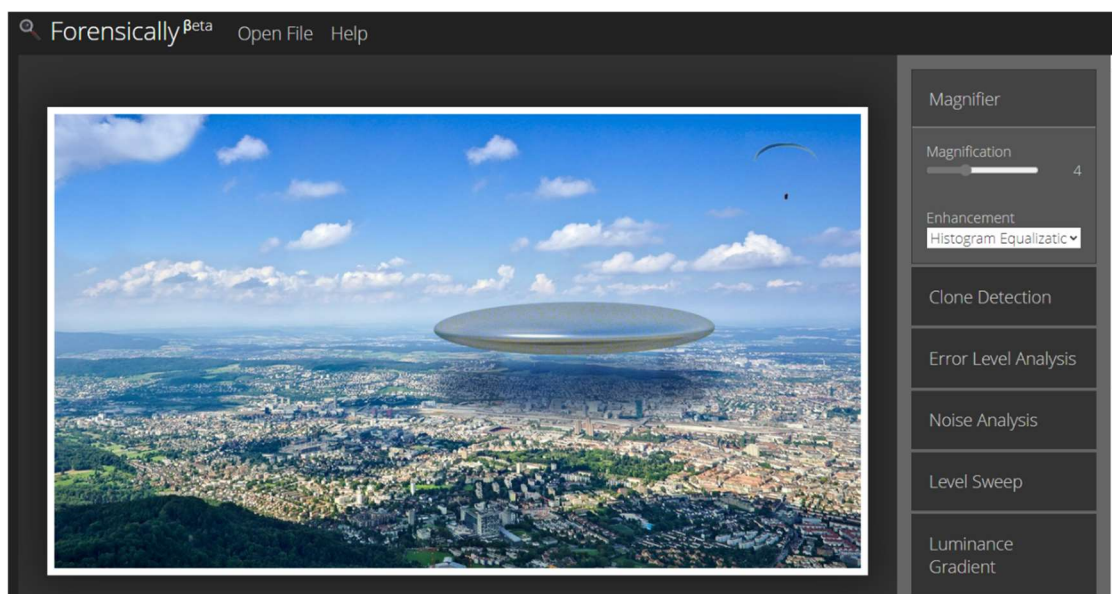
Źródło: <https://tineye.com/>

2.3.3. Forensically

Zestaw narzędzi do weryfikacji obrazów cyfrowych, który pozwala wykryć niespójności w obrazach. Składa się on z takich narzędzi jak:

- *Lupa* - powiększa rozmiar pikseli i kontrast, umożliwiając dostrzeżenie ukrytych szczegółów na obrazie.

- *Wykrywanie klonów* – Celem tego narzędzia jest wyróżnienie podobnych obszarów na obrazie, co jest wskaźnikiem tego, czy obraz został zmanipulowany przy użyciu narzędzia klonowania.
- *Analiza poziomu błędu* - to narzędzie pokazuje, że obszary obrazu, które są ciemniejsze lub jaśniejsze, mogły zostać zmanipulowane.
- *Analiza szumów* - działa najlepiej na obrazach o wysokiej jakości i jest przydatna do weryfikacji manipulacji obrazem, takich jak aerograf, deformacje, wypaczanie i klonowanie z korektą perspektywy.
- *Zmiana poziomu* – powiększa kontrast poziomów jasności, uwidaczniając krawędzie, które zostały wprowadzone podczas kopiowania zawartości.
- *Gradient luminancji* - analizuje poziom jasności różnych obszarów zdjęcia. Zdjęcie, którego części różnią się kolorem, ale znajdują się pod podobnym kątem do źródła światła i oświetlenia, mogło zostać zmanipulowane. Narzędzie to służy również do sprawdzania krawędzi, które powinny mieć podobne gradienty. Jeśli jednak gradienty na jednej krawędzi różnią się od pozostałych, oznacza to również manipulację.
- *PCA* - analizuje główne elementy obrazu, zapewniając inny kąt widzenia danych obrazu, co z kolei ułatwia dostrzeżenie wszelkich zmian, jakim mógł ulec obraz.
- *Meta Data* - wyświetla ukryte metadane obrazu.
- *Znaczniki geograficzne* - wskazuje lokalizację GPS, w której wykonano zdjęcie.
- *Analiza miniatur* - wyświetla podgląd ukrytego obrazu wewnątrz oryginalnego, jeśli taki istnieje.
- *Analiza JPEG* - umożliwia wyodrębnianie metadanych z plików JPEG.

Obraz 11.

Źródło: <https://29a.ch/photo-forensics/#forensic-magnifier>

2.3.4. InVID

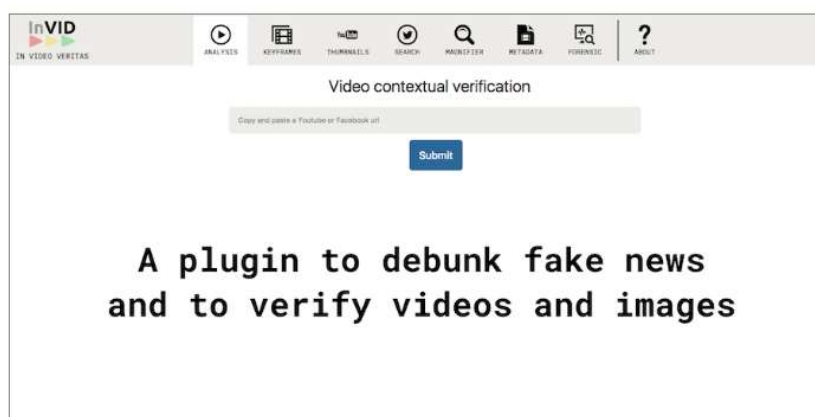
Wtyczka do przeglądarki Chrome, która pozwala weryfikować filmy z Facebooka, Twittera i Youtube. Aby to zrobić, wystarczy wpisać adres filmu. Narzędzie przeanalizuje wideo i udostępni zawarte w nim metadane, takie jak lokalizacje lub data przesłania filmu. Co ważne, dzięki InVID możesz

podzielić wideo na klatki, dzięki czemu można je przeszukiwać za pomocą narzędzi do weryfikacji obrazu, takich jak Google, TinEye.

Aktualności O InVID-ie Reklama Narzędzia i usługi Wyniki

Wtyczka weryfikacyjna InVID

Pobierz narzędzie! Jest darmowe!

Szukaj tutaj...

Wizja InVID

W ramach działania innowacyjnego InVID opracowuje się platformę weryfikacji wiedzy umożliwiającą wykrywanie pojawiających się historii i ocenę wiarygodności wartych opublikowania plików wideo i treści rozpowszechnianych za pośrednictwem mediów społecznościowych.

Tweets from @InVID_EU

Obraz 12.

Źródło: <https://www.invid-project.eu/tools-and-services/invid-verification-plugin/>

2.4. NARZĘDZIA INTERNETOWE DLA MEDIÓW SPOŁECZNOŚCIOWYCH

2.4.1. Narzędzie Social Fixer dla Facebooka

Jest to narzędzie stworzone dla strony na Facebooku. Wszystko, co musisz zrobić, to pobrać i zainstalować Social Fixer, który podłącza się do przeglądarki. Ma wiele funkcji, które sprawiają, że korzystanie z sieci społecznościowej będzie bardziej przyjazne dla użytkownika. Możesz wybrać te, które uważasz za najbardziej potrzebne. Poniżej znajdują się niektóre z nich:

Filtrowanie kanału wiadomości - możliwość filtrowania, która tworzy reguły przetwarzające posty w kanale. To Ty decydujesz, jak ma wyglądać Twój kanał, z możliwością grupowania postów w kategorii. Możesz ukrywać historie według słów kluczowych, autora lub aplikacji. Jeśli jednak nie wiesz, jak tworzyć filtry, nic straconego, ponieważ narzędzie ma gotowe filtry, które można dodać jednym kliknięciem. Jednym z takich filtrów jest na przykład ukrywanie reklam.

Ukryj przeczytane posty - Kolejną funkcją jest możliwość ukrywania postów, które zostały już przeczytane. Wystarczy oznaczyć je jako przeczytane, a już nie pojawią się na Twoim kanale.

Ukryj części strony, których nie chcesz widzieć - Po wybraniu tego interfejsu z menu, na stronie pojawią się zaznaczone obszary, które można ukryć na zawsze. Wystarczy kliknąć te, które chcesz ukryć. Możesz też oczywiście wrócić do ustawień i ponownie włączyć wyświetlanie wybranej sekcji.

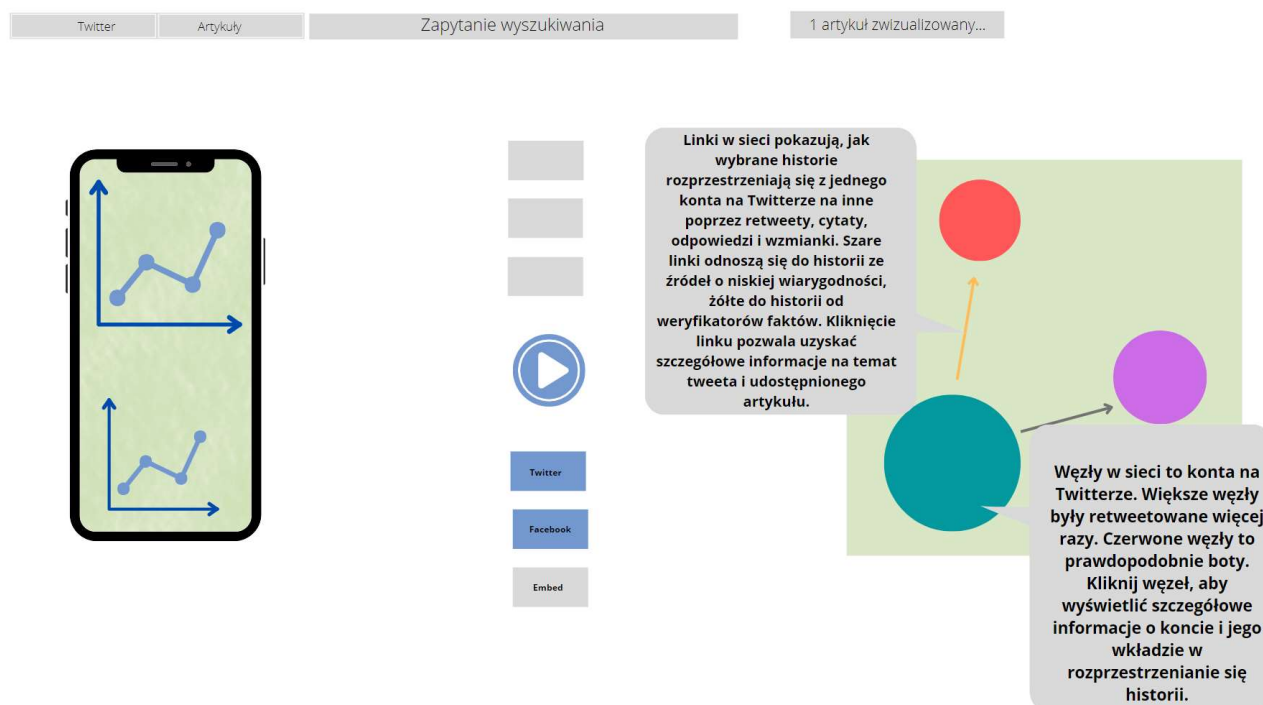

Obraz 13.

Źródło: <https://socialfixer.com/index.html>

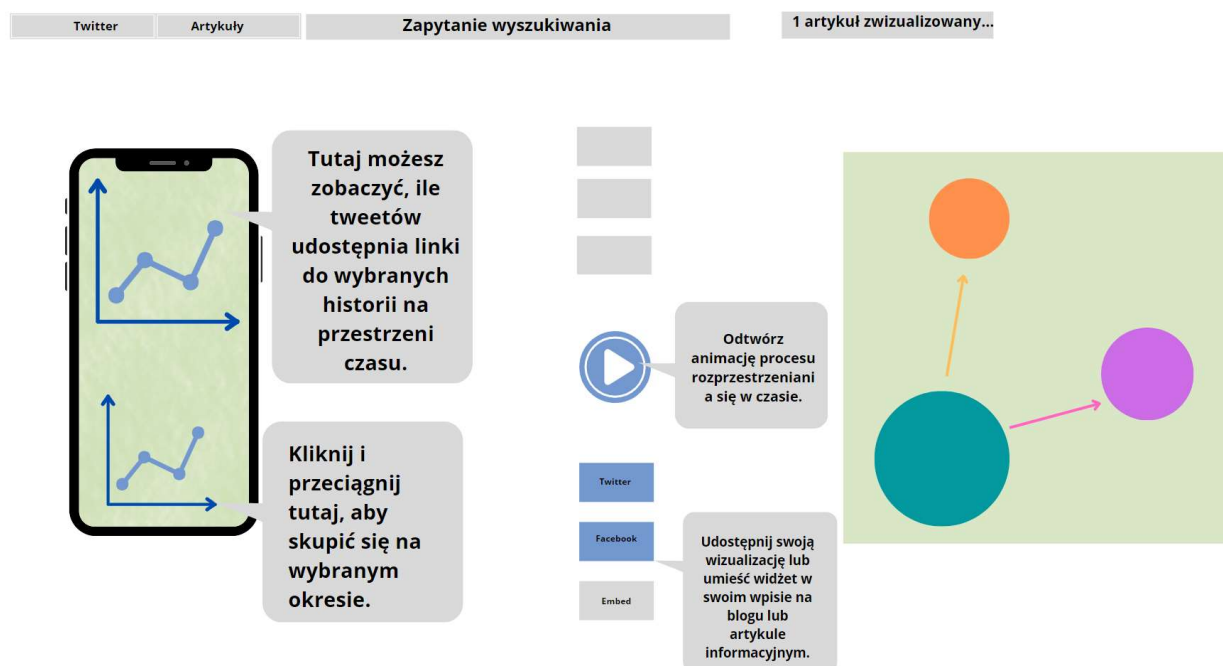
2.4.2. Hoaxy

Jest to narzędzie dedykowane platformie Twitter. Jest to narzędzie ilustrujące rozprzestrzenianie się artykułów w sieci. Wyszukuje informacje sięgające 2016 roku. Podąża za udostępnionymi linkami do wiadomości, które pochodzą ze źródeł o niskiej wiarygodności, a także z niezależnych organizacji weryfikujących fakty. Poniżej znajduje się samouczek, jak to działa.

Obraz 14.

Źródło: Opracowane przez CWEP na podstawie informacji ze strony internetowej

Obraz 15.

Źródło: Opracowane przez CWEP na podstawie informacji ze strony internetowej
<https://hoaxy.osome.iu.edu/>

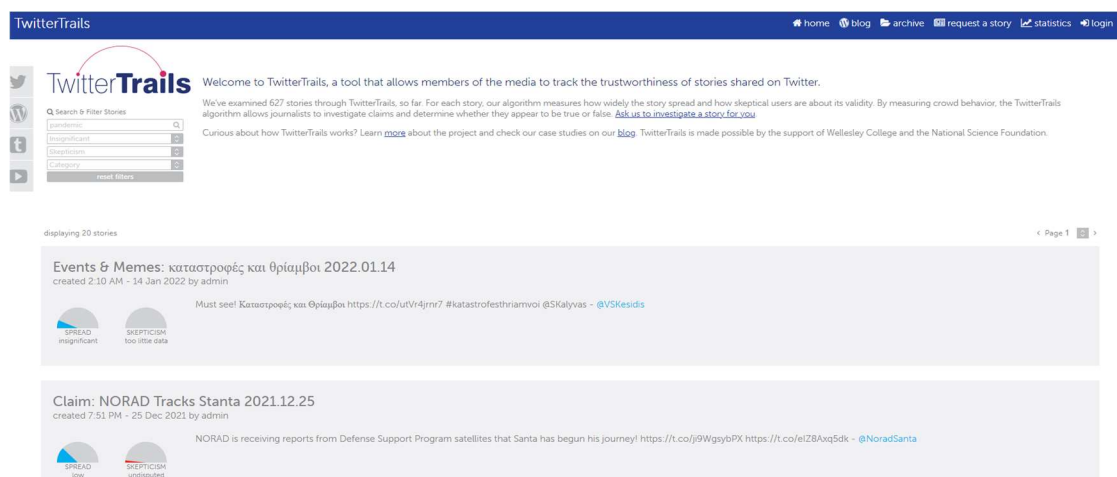

Obraz 16.

Źródło: <https://hoaxy.osome.iu.edu/>

2.4.3. TwitterTrails

Jest to narzędzie, które ma na celu zwalczanie informacji wprowadzających w błąd poprzez wykorzystanie algorytmu, który analizuje rozprzestrzenianie się historii i reakcję użytkowników na daną historię. Do tej pory zebrano i przeanalizowano 627 historii za pomocą Twitter Trails.

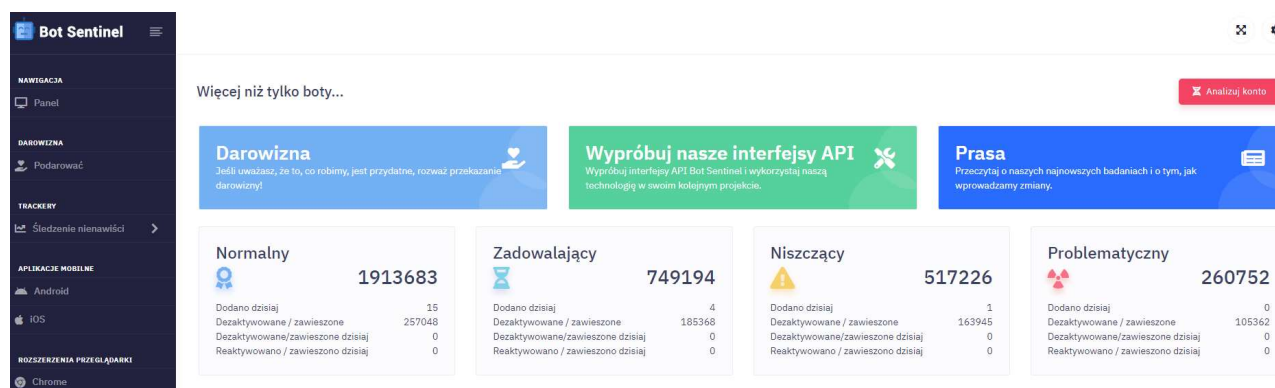

Obraz 17.

Źródło: <http://twittertrails.com/>

2.4.4. BobSentinel

Platforma do weryfikacji kont na Twitterze. Wykorzystuje uczenie maszynowe, klasyfikując konta z dokładnością do 95%. Bot Sentinel wykrywa tak zwane "boty", analizując tweety, które są uznawane za nieodpowiednie przez zasady Twittera. Konta są oceniane w skali od 0% do 100%. Im wyższa ocena konta, tym większe prawdopodobieństwo, że jest ono zaangażowane w rozpowszechnianie fałszywych wiadomości mających na celu wywołanie podziałów i chaosu.

Obraz 18.

Źródło: <https://botsentinel.com/>

2.5. INTERNETOWE NARZĘDZIA SZKOLENIOWE DO ROZWIJANIA UMIEJĘTNOŚCI ROZPOZNAWANIA FAKE NEWSÓW

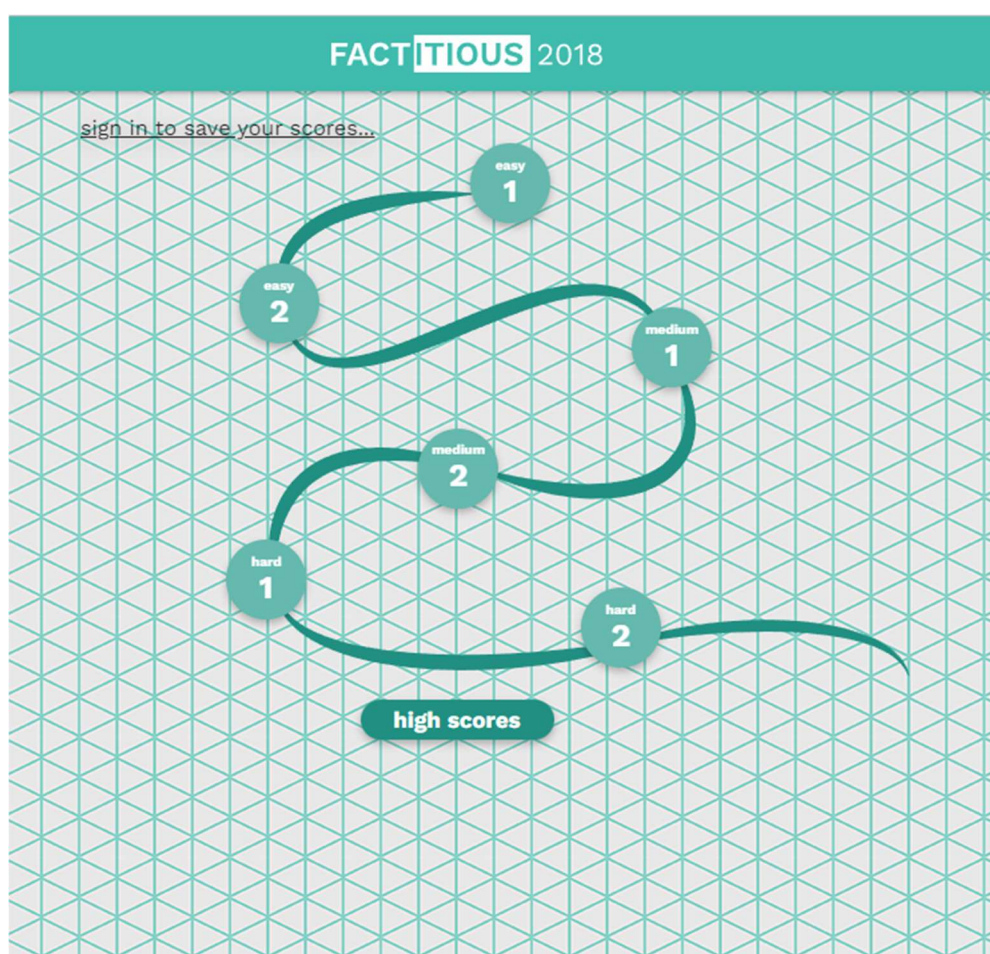
2.5.1. Factitious

Dzięki tej grze edukacyjnej można poprawić umiejętność rozpoznawania fałszywych informacji. Gra opiera się na trzech krokach:

1. Przeczytaj artykuł,
2. Zaznacz X, jeśli uważasz, że jest fałszywy,
3. Zaznacz V, jeśli uważasz, że jest prawdziwy.

Możesz sprawdzić źródło artykułu klikając na niego. Gra Factitious składa się z trzech poziomów trudności: *łatwego*, *średniego* i *trudnego*.

Zacznij od najłatwiejszego i zbieraj punkty, aby przejść do następnego poziomu!

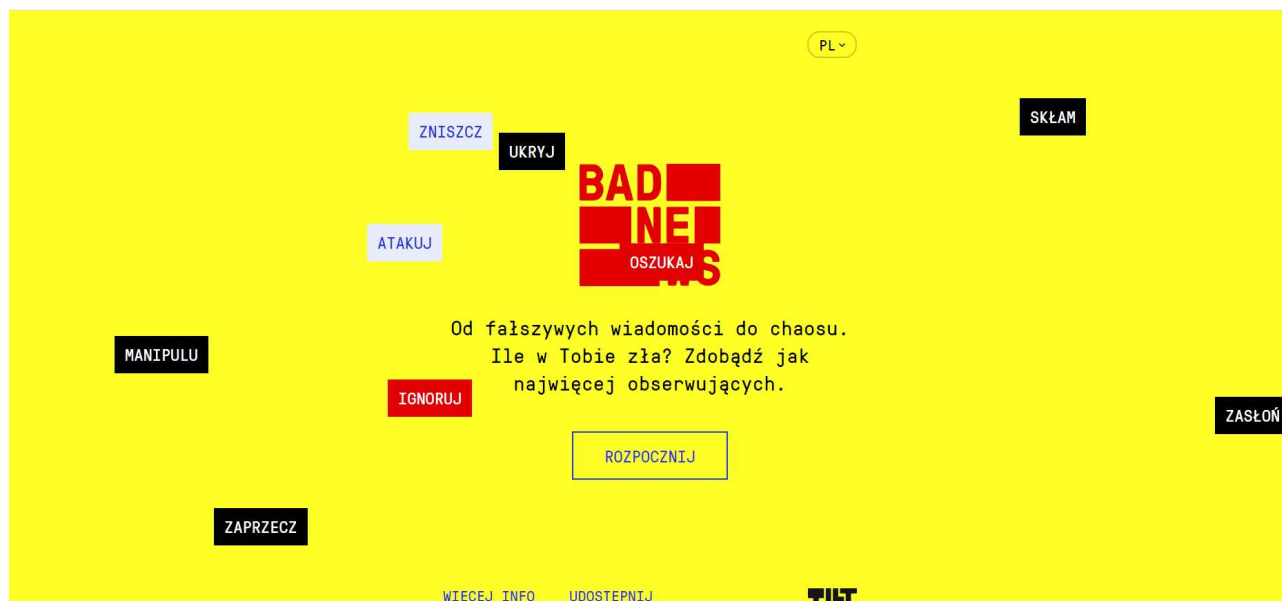
Obraz 19.

Źródło: <http://factitious.augamestudio.com/#/>

2.5.2. Bad News

Gra polega na zdobyciu jak największej liczby odbiorców przy jednoczesnym budowaniu fałszywej wiarygodności serwisu informacyjnego.

Gra ma na celu uświadomienie technik wykorzystywanych do manipulowania i rozpowszechniania fałszywych informacji. Korzystając z tego narzędzia, staniesz się bardziej odporny na fałszywe informacje napotymane w mediach społecznościowych i będziesz wiedział, że nie warto ich rozpowszechniać wśród znajomych. Zwiększysz również swoją pewność siebie w rozpoznawaniu technik manipulacji. Gra przeznaczona jest dla użytkowników od 14 roku życia.

Obraz 20.

Źródło: <https://www.getbadnews.com/en/intro>

3. DALSZA LEKTURA

Tutaj udostępniamy dodatkowe zasoby, które można wykorzystać do pogłębienia wiedzy związanej z Modułem:

Materiały wideo

<https://www.youtube.com/watch?v=yBU2sDIUbp8>

<https://www.youtube.com/watch?v=hB6qjlxKItA>

<https://www.youtube.com/watch?v=tRZ-N3OvvUs>

<https://www.youtube.com/watch?v=wJG7kFmS0FE>

<https://www.youtube.com/watch?v=nmgbFODPiBY>

4. BIBLIOGRAFIA

<https://adblockplus.org/en/>

<https://www.thefactual.com/>

<https://chrome.google.com/webstore/detail/website whitelist/bmlipnlhfpjgmafjlnmdkldjmebahnm?hl=en>

<https://chrome.google.com/webstore/detail/domain whitelist/pdfmaijcdceohdpbcldidiobpfpdkda?hl=en>

<https://www.logically.ai/fact-check>

<https://mediabiasfactcheck.com/>

<https://www.snopes.com/>

<https://www.factcheck.org/>

<https://www.google.com/imghp?hl=en>

<https://tineye.com/>

<https://29a.ch/photo-forensics/#forensic-magnifier>

<https://www.invid-project.eu/tools-and-services/invid-verification-plugin/>

<https://socialfixer.com/index.html>

<https://hoaxy.osome.iu.edu/>

<http://twittertrails.com/>

<http://factitious.augamestudio.com/#/>

<https://www.getbadnews.com/en/intro>

<https://whatsnewinpublishing.com/fighting-fake-news-5-powerful-and-free-tools-for-journalists/>

<https://www.rand.org/research/projects/truth-decay/fighting-disinformation/search.html>

<https://thetrustedweb.org/ai-powered-tools-for-fighting-fake-news/>